

การเมืองไทยใต้รัฐประหารนี้

ดร. บุญอธิ ยืนหมะ*

หากย้อนมองอดีตการเมืองการปกครองในประเทศไทย นับแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณ์นาฏิทธิราชย์ ที่พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียวมาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีฐานะและพระราชอำนาจตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด เมื่อปี พ.ศ. 2475 ล่วงมาจนถึงปัจจุบันนี้ นับเป็นเวลาานานถึง 74 ปี แล้ว เป็น 74 ปี ของระบอบประชาธิปไตยที่มีทั้งความก้าวหน้า การหยุดนิ่งยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง และการถอยหลังสลับกันไปมาในสายตาของผู้เลือกเสียงที่ต้องการให้ได้ด้วยตัวเอง 74 ปี ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยนั้น อำนาจทางการเมือง มีได้ตกอยู่ใน掌握 ของประชาชนอย่างแท้จริงสมดังความหมายของระบอบประชาธิปไตยที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Democracy ซึ่งมาจากกรีกศัพท์ภาษากรีก 2 คำ คือ Demos แปลว่า ประชาชน กับ Kratos แปลว่า อำนาจ เมื่อนำ 2 คำนี้มารวมกันมีความ

*ว.บ. (การเมืองและการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; ร.ม. (การปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ร.ด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานโปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หมายว่าอำนาจเป็นของประชาชน^๑ ส่วนภาษาไทย คำว่า “ประชาธิปไตย” กรมหมื่นราชอิป旁ศประพันธ์ได้ทรงบัญญัติคำนี้ โดยเอกสารคำว่า “ประชาชน” สนธิกับ “อธิปไตย” ซึ่งมีความหมายไม่แตกต่างกันว่า หมายถึง อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน^๒ แต่กลับตกลงอยู่ภายใต้การครอบครองของชนชั้นนำบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งเราสามารถได้จากเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับตั้งแต่อดีตจะประจักษ์แจ้งกับความจริงข้อนี้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุที่รัฐธรรมนูญนั้น นอกเหนือจากการเป็นกฎหมายสูงสุดแล้ว ยังสะท้อนถึงสัมพันธภาพทางอำนาจที่แยกแยะว่า ใคร กลุ่มใด เป็นผู้ได้อำนาจมากน้อยเพียงใดในสังคม เช่น ในแห่งสิทธิมนุษยชนรัฐธรรมนูญของไทยโดยส่วนใหญ่ จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในขณะที่กลับเพิ่มอำนาจให้กับผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๐๒ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว (แต่นำไปใช้ยานานเป็นเวลาเกือบ ๑๐ ปี มากล列ิกเนื่อมากว่าประภาศให้รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๑๑) ที่ร่างขึ้นหลัง

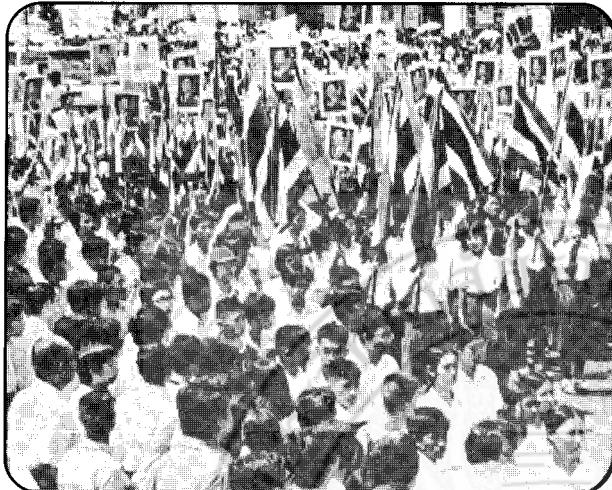
จากคณะกรรมการโดยคอมพลิกษ์ดี อนันต์ ก่อการรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีเนื้อหาสาระสั้นมากเพียง ๒๐ มาตรา เท่านั้น แต่ให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารกว้างขวางมาก อาทิตย์ราที ๑๗ ให้อำนาจพิเศษแก่นายกรัฐมนตรี โดยมติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการหรือกระทำการใด ๆ เมื่อเห็นสมควร เพื่อประโยชน์ในการรับประทานป่วยการกระทำ อันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรหรือราชบัลลังก์ หรือการกระทำอันเป็นการปอนทำลาย ก่อภัย หรืออุคามความสงบที่เกิดขึ้นภายใน หรือมาจากการของราชอาณาจักร

ในช่วงแรกของพัฒนาการ

^๑Andrew Heywood. *Politics*. 2nd ed . New York: PALGRAVE. 2002. p. 68.

^๒วรรณนา เจียมศรีพงษ์ “ประชาธิปไตย” ใน การเมืองเบื้องต้น. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ(บก.). กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ๒๕๓๑. น. 211.

ประชาธิปไตยอำนาจทางการเมืองตอกย้ำในมือของข้าราชการประจำโดยเฉพาะข้าราชการทหาร ซึ่งเข้ามามีอิทธิพลในทางการเมืองผ่านการรับรองจากภูมิภาคทั่วไป ที่ให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองได้ในเวลาเดียวกันนอกจากการเข้ามามีอิทธิพลอย่างชوبธรรมเพราะมีภูมิภาคที่สูงสุดเข้ามารองรับแล้ว กองทัพยังได้ใช้อำนาจอิทธิพลที่มีอยู่แทรกแซงการเมืองไทยในวิถีทางที่ผิดปกติไปจากครรลองของระบบประชาริปไตยอันพึงมีพึงเป็นคือ การทำรัฐประหารด้วยเหตุที่มีมุ่งมองต่อระบบประชาริปไตยในสังคมไทยและการแก้ไขปัญหาทางการเมืองเป็นการเฉพาะของตนเอง³

ต่อมาเมื่อสังคมไทยเกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งรับอาณิสงส์จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภายใต้การบริหารประเทศของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ได้เกิดกลุ่มพลังอำนาจใหม่ที่มาจากภาคธุรกิจ คือ พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งในระยะหลังได้หันเหลากการเกาะกลุ่มอยู่กับกลุ่มอำนาจราชการเข้าสู่วงจรอำนาจทางการเมืองด้วยตนเองผ่านการจัดตั้งพรรคการเมืองและสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเอง⁴

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้นำมาสู่วิกฤติทางการเมืองไทยครั้งสำคัญ ๓ ครั้ง คือ เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖, ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม ๒๕๓๕ ส่วนหนึ่งของสาเหตุแห่งวิกฤตเกิดมาจากการขัดแย้งของกลุ่มพลัง ๒ กลุ่มนี้ โดยที่ผลผลกระทบความเสียหายในวงกว้างกลับตกอยู่กับผู้คนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งสวนทางกับเจตนาการมั่นของการปัก PRI ของในระบบประชาริปไตย

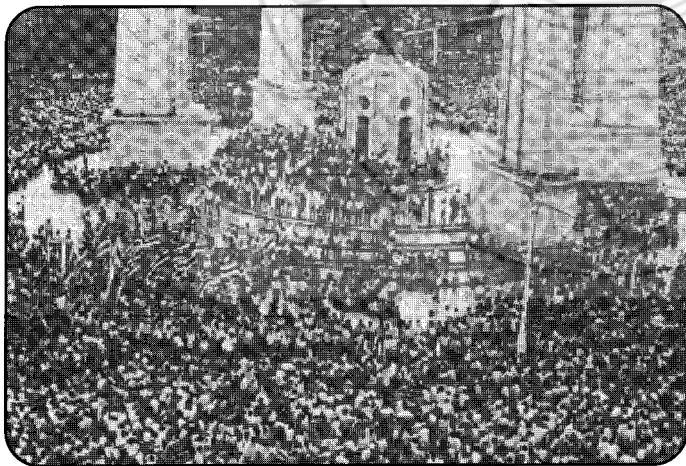
อย่างไรก็ตาม นับเป็นบุญวารสารอย่างใหญ่หลวงของปวงชนชาวไทย เพราะยามที่เกิดวิกฤติทางการเมือง ด้วยพระบรมราชโอง “ในหลวง” เหตุการณ์วายต่าง ๆ ระงับดับลงได้ทุกครั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงฯ ทรงเข้ามากอบกู้แก้วิกฤติทางการเมืองด้วยพระบารมี ด้วยความเป็นธรรม ทรงปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชอำนาจในทางประเพณีปฏิบัติ ๓ ประการ ได้แก่ พระราชอำนาจในการที่จะทรงพระราชนำเดือนสติ (The right to warn) พระราชอำนาจที่จะทรงได้รับการปรึกษา (The right to be consulted)

³งานที่อธิบายถึงความคิดของทหารไทยต่อการเมืองในระบบประชาริปไตยที่น่าสนใจได้เช่นเดิมเกี่ยวก็พิวนลู. ประชาธิปไตยแบบไทย: ความคิดทางการเมืองของทหารไทย (๒๕๑๙-๒๕๒๙). กรุงเทพ: สถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๓๓. ; สรชาติ บำรุงสุข. ทหารกับประชาธิปไตยไทย จาก ๑๔ ตุลา สู่ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพ: ศูนย์วิจัยและผลิตพัฒนา มหาวิทยาลัยเกริก. ๒๕๔๑.

⁴โปรดดูคำอธิบายถึงกลุ่มพลังต่าง ๆ ทางการเมืองและการก่อเกิดความขัดแย้งจนนำไปสู่วิกฤติทางการเมืองจากการเมืองจากงานของ ลิขิตธิเวศิน. การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๔๑. น. ๑๒๒-๑๕๔.

และพระราชอำนาจที่จะทรงสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล (The right to be encouraged)^๕ ทรงดำรงพระองค์อย่างเป็นกางามมิได้เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ทรงถือประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ อันเป็นหลักสำคัญในการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เกี่ยวกับการใช้พระราชอำนาจในทางประเพณีปฏิบัติ ๓ ประการดังกล่าว พอจะกล่าวรายละเอียดโดยสังเขปได้ดังนี้ คือ เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มนักศึกษา กลุ่มนหนึ่งเดินจากไปปลิวเรียกร้องให้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใต้การบริหารประเทศของนายกรัฐมนตรี จอมพล ทนออม กิตติขจร จนถูกตำรวจจับกุมตัว และได้ถูกขยายเป็นชั่วโมง ให้นิสิต นักศึกษา และประชาชนจำนวนมากได้มาร่วมตัวกัน บริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวผู้ที่ถูกจับกุมและให้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ภายใน ๖ เดือน รัฐบาลได้ตัดสินใจใช้กำลังทางทหารเข้าสลายกลุ่มนักศึกษาและประชาชน ทำให้มีผู้คนบาดเจ็บ และล้มตายเป็นจำนวนมาก^๖

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชได้ใช้พระราชอำนาจข้อแรกคือการพระราชทานคำแนะนำเตือนสติ (The right to warn) โดยพระองค์ทรงมีพระกราะแสพพระราชนิรันดร์พระราชทานแก่ประชาชนคนไทยทางสถานที่ราชทัศน์ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เวลา ๑๙.๔๐ น. ความว่า

“วันนี้เป็นวันมหาวิปโยคที่น่าเศร้าสลดอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย ตลอดระยะเวลา ๖-๗ วันที่ผ่านมา ได้มีการเรียกร้องและการเจรจาแก้ไขกฎหมาย กระทำการทั้งนักศึกษาและรัฐบาลทำข้อตกลงได้แต่แล้วมีการขวางระเบิดขวดและยิงแก๊สน้ำตาขึ้น ทำให้เกิดการประท้วงและมีคนได้รับบาดเจ็บหลายคน ความรุนแรงได้ทวีขึ้นทั้งพระนคร ถึงขั้นจลาจล และยังไม่ตื้นสุด มีคนไทยด้วยกันต้องเสียชีวิตับร้อย ขอให้ทุกฝ่ายทุกคนจงระงับเหตุแห่งความรุนแรง ด้วยการตั้งสติยับยั้งเพื่อให้ชาติบ้านเมืองคืนสู่สภาพปกติเร็วที่สุด

อนึ่ง เพื่อขัดเหลือร้ายนั้น จอมพล ทนออม กิตติขจร ได้ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อค่ำวันนี้ ข้าพเจ้าจึงแต่งตั้งให้นายสัญญาธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ขอให้ทุกคน ทุกฝ่าย

^๕ คลี ยังคง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกับการปกครองไทย” ใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกับการปกครองไทย. กรุงเทพ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. ๒๕๓๙. น. ๖๘.

^๖ เหตุการณ์ครั้งนี้ มีงานหลายชิ้นที่บรรยายและพยายามอธิบายว่าเกิดอะไรขึ้น เช่น โครงการวิถีครอบครัว. ประเทศไทย ว่องกุล (บก.) กรุงเทพ: โครงการวิถีครอบครัว. ๒๕๔๑; ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และสำราญศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (บก.). ชาติ ๑๔ ตุลา ถึง ๖ ตุลา. กรุงเทพ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์. ๒๕๔๑.

ຮ່ວມກັນສັນບັນຫຼຸນເພື່ອໃຫ້ຄະນະຮູ້ບາລໃໝ່
ສາມາດບໍລິຫານແຜ່ນດິນໄດ້ ໂດຍມີ
ປະສິທິກິພເຮືອບໍ່ຮ້ອຍໄດ້ໂດຍເຮົວ ຍັງ
ຄວາມສົງບສູ່ ຄວາມເຈົ້າຢູ່ຮູ້ເຮືອງໃໝ່
ບັນເກີດແກ່ປະເທດແລະປະຊານຫາວິທີ
ໂດຍທົ່ວກັນ”

ເຫດຖານຄວາມຮູ່ນແຮງທາງການ
ເມືອງທີ່ເກີດຂຶ້ນອຶກຮັງ ແລະຄືອວ່າຮູ່ນແຮງ
ກວ່າເຫດຖານ 14 ຕຸລາຄົມ 2516 ດືອນ
ເຫດຖານ 6 ຕຸລາຄົມ 2519 ນອກຈາກມີ
ຈຳນວນຜູ້ເສີຍຫື່ວິຕີໃນເຫດຖານເປັນ
ຈຳນວນມາກກວ່າແລ້ວ ຜູ້ເຄຣະຫົ່ວ້າຍັງ
ຕ້ອງປະສົບເຄຣະຫົ່ວ້າຍັງດ້ວຍວິທີການທີ່
ຮູ່ນແຮງກວ່າດ້ວຍ ເຊັ່ນ ກາຣຸກແຂວນຄອງ ກາຣ
ດຸກເພາະນະທີ່ຍັງມີຫົວໜ້າ ເປັນຕົ້ນ⁸

ເຫດຖານຄວາມຮູ່ນແຮງຄົ້ນນີ້ເວັ່ນ
ຕົ້ນເມືອນັກສຶກສາແລະປະຊານເຄລື່ອນໄຫວ
ຄັດຄ້ານການເດີນທາງກລັບເຂົາມາໃນ
ປະເທດຂອງຈອມພລດນອມ ກິຕິຂົຈ ໃນ
ສັນຕະພາບຂອງສາມເນວ ເນື້ອວັນທີ 19
ກັນຍານ 2519 ຈະເກີດເຫດຖານຜູ້
ຄັດຄ້ານດຸກມ່າແຂວນຄອງ 2 ສປ ທີ່ຈັງຫວັດ
ນគຽບຮູ່ມູນ ສູນຍົກລາງນີສິດັນກິພາບແຫ່ງ
ປະເທດໄທຍ (ສນທ.) ແລະກຸລຸມພລັງດ້າງ ຈະ
ຈຶ່ງໄດ້ຮູ່ນຸ່ມກັນທີ່ສັນຍາ ເນື້ອວັນທີ 29

ກັນຍານ 2519 ເຮົາກ່ອງໃຫ້ຮູ້ນຸ່ມເຮົາຈັດການໃຫ້ສາມແນວດານອມ
ເດີນທາງອອກນອກປະເທດ ແລະໃຫ້ຈັບກຸມຕົວມາກຮ່າເຂົາມຄອ
ປະຊານມາດຳເນີນຄົດໄດ້ເຮົວ ເນື້ອຮູ້ນຸ່ມໄມ້ໄດ້ດຳເນີນການຕາມ
ທີ່ເຮົາກ່ອງ ວັນທີ 4 ຕຸລາຄົມ 2519 ຈຶ່ງເກີດການຮູ່ນຸ່ມຂຶ້ນອຶກທີ່
ສັນຍາ ດົຍມີ ສນທ. ເປັນແກນນຳດ້ວຍຕ້ານກາລັບມາຂອງ
ສາມແນວດານອມ ມັນກິທີກິພາບແລະປະຊານເຂົ້າວ່າມເປັນຈຳນວນມາກ
ຕ້ອມໄດ້ຢ້າຍການຮູ່ນຸ່ມໄປທີ່ລານໄພຮູ້ອອນມහາວິທີຍາລັຍ
ທະນາຄາສຕ່ຣ⁹. ທີ່ເຫດຖານ໌ຫລັງຈາກນີ້ໄດ້ກາລາຍເປັນ
ໂຄກນາງົງກຣມຄົ້ນໃໝ່ອຶກຮັງທີ່ນີ້ຂອງປະວັດຕິກາສຕ່ຣການເມືອງ
ໄທຍ¹⁰

ເຫດຖານຄວາມຮູ່ນແຮງຄົ້ນນີ້ ພະບາທສມເດົຈພະເຈົ້າອຸ່ນ
ຫົວໝືພລດດຸລຍເດືອນມາຮາຊ ໄດ້ມີພະບາທສມເດົຈພະເຈົ້າ
ແຕ່ງດັ່ງ ນາຍຫານິນທີ່ ກຣຍະຫື່ຍີ ເປັນນາຍກິຮູ້ນຸ່ມຕີ ເພື່ອໄ້
ແກ້ໄຂສັນຕະພາບຕ່າງໆ ໃຫ້ກັບຄືນສູ່ສະກວະປົກປິດໂດຍເຮົວ
ເຫດຖານຄວາມຮູ່ນແຮງ ຄວາມວຸ່ນວາຍຕ່າງໆ ຈຶ່ງກັບຄືນສູ່ສະກວະ
ປົກປິດຢ່າງຮັດເຮົວ ທັນນີ້ກີດວ່າຍເດະພະບາມມີຂອງພະບາທ
ສມເດົຈພະເຈົ້າອຸ່ນຫົວໝືພລດດຸລຍເດືອນມາຮາຊ ຜູ້ທີ່ກີດວ່າ
ເຄົາຮັກກັກດີຂອງປົງໝາຍຫາວິທີຍາລັຍ
ແລະເປັນສູນຍົວມ່ວນແໜ່ງຄວາມຕ່ວທ່າແລະຄວາມ
ຈົງຮັກກັກດີຂອງປົງໝາຍຫາວິທີຍາລັຍ

ໃນປີ 2535 ໄນມີໄຄຣາດຄິດວ່າເຫດຖານຄວາມຮູ່ນແຮງ
ທາງການເມືອງເມື່ອຄົ້ນເດືອນຕຸລາຄົມ ປີ 2516 ແລະເດືອນຕຸລາຄົມ
ປີ 2519 ຈະຫວັງກັບສູ່ສັກມໄທຍອຶກຮັງທີ່ນີ້ ເພວະໜ່າຍຄົນ
ຄົງທະຮ່ານັກໄດ້ວ່າ ເຫດຖານດັ່ງກ່າວນີ້ມີແຕ່ຄວາມສູ່ເສີຍທີ່
ເລືອດເນື້ອແລະທັກພົບສິນຕ່ອອນໄທຍທີ່ມາລ ແຕ່ແລ້ວໃນເດືອນ
ພຸດຍການປີ 2535 ເຫດຖານແໜ່ງຄວາມເລວ້າຍົກກັບກັບຄືນ

⁸ ນອສຸມດັບຮູ້ສຸກາ. ຮູ້ສຸກາໄທຍໄດ້ຮັມພະບາມມີ 50 ປີ ຖຽນຄອງຈາກຍົກກັບສຸກາທີ່ມີ 2539. ນ.
78 - 79.

⁹ ຊານຍົວວິທີ່ ເກມຕະຫຼາດ ແລະ ອຳນວຍຕັກດີ ເພື່ອມີຄອນນັດ ບຣນາທີກາຣ. ອ້າງແລ້ວ

¹⁰ ນອສຸມດັບຮູ້ສຸກາ. ອ້າງແລ້ວ. ນໍາ 83 - 85

¹¹ ຜູ້ເຂົ້າມີໄມ້ໄດ້ກ່າວເຖິງຮາຍສະເບີຍດອງເຫດຖານ ເນື້ອງຈາກໄມ້ໃຊ້ວັດຖຸປະສົງຄໍ້ລັກຂອງບທກວານຂຶ້ນນີ້ ຜູ້ສັນໃຈສາມາດກິພາບ
ໄດ້ຈຳການຫລາຍຂຶ້ນທີ່ກ່າວເຖິງເຫດຖານໃນຄົ້ນນີ້ໄດ້ຍວງ ເຊັ່ນທີ່ໄດ້ຍັກຕ້ວຍກ່າວມາແລ້ວໃນເຫັນອວກລຳດັບທີ່ 7

¹² ນອສຸມດັບຮູ້ສຸກາ. ອ້າງແລ້ວ. ນໍາ 84-85.

สัญญาไทยอีกครั้ง เมื่อก่อความเคลื่อนไหวของประชาชนนำโดย เรืออากาศตรีฉลาด วนัชต์ เริ่มอดอาหารประท้วงบริเวณ หน้าที่ทำการรัฐสภาต่อต้านการขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา คราประยูร เนื่องจากเห็นว่า ไม่ได้มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน และเป็นการสืบทอดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ที่ดำเนินการยึดอำนาจจากการรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534

หลังจากนั้น เหตุการณ์วิกฤติก็เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 17-18 พฤษภาคม 2535 เมื่อกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงได้ทำลาย อาคารสถานที่ราชการบริเวณถนนราชดำเนิน ในขณะที่ ทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำได้ใช้กำลังอาวุโสถล่มการชุมนุมจน เกิดการบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก

เหตุการณ์ครั้งนี้ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชนครินทร์ พระราชทานพระราชโองการให้ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองค์มนตรี และพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องค์มนตรีและรัฐบูรุษ นำ พลตรีจำลอง ศรีเมือง อธิบดีทัวน้ำพรรคพลังธรรม หนึ่ง ในแกนนำของกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงเข้าเฝ้าทูลได้ฟ้าละอองธุลี พระบาท ณ พระที่มหามักจิตราภรณ์ ห้องใต้รั้วพระ ภายในโอกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชนครินทร์ ได้พระราชทานพระราชดำรัสให้ พลเอกสุจินดา คราประยูร และ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ซึ่งเป็นเสมือนผู้แทนของฝ่ายต่าง ๆ ช่วย กันแก้ไขปัญหาวิกฤติที่เกิดขึ้น ความว่า

“ปัญหawanนี้ไม่ใช่ปัญหาของ การบัญญัติหรือแก้ไข รัฐธรรมนูญ แต่เป็นปัญหาทุกวันนี้ คือ ความปลอดภัยและชัชชูของ ประชาชน... ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านโดยเฉพาะสองท่าน พลเอกสุจินดา คราประยูร และ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ช่วยกันคิด คือ หน้าที่ ให้เข้าหากัน ไม่ใช่เพื่อช่วยเหลือกัน เพราะว่าประเทศไทยของเรา... เป็น ประเทศไทยของทุกคน... อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือ ต่างคนต่างแพ้”¹²

ที่เพื่อชัยชนะก็แพ้ แล้วที่แพ้ที่สุดก็คือ ประเทศชาติ... ฉะนั้นจึงขอให้ทั้งสองท่าน เข้ามา คือ ไม่เพื่อชัยชนะ แต่ต้องหันหน้า เข้าหากัน และสองท่านนี้เท่ากับเป็นผู้ แทนของฝ่ายต่าง ๆ คือ ไม่ใช่สองฝ่าย คือ ฝ่ายต่าง ๆ ที่เพื่อชัยชนะกัน ให้ช่วยแก้ ปัญหาปัจจุบันนี้ คือ ความรุนแรงที่เกิดขึ้น แล้วก็เมื่อเย้ายวนปัญหานี้ได้แล้ว จะมา พูดกันบริเวณมากว่าจะทำอย่างไรสำหรับ ให้ประเทศไทยได้มีการสร้างพัฒนาขึ้นมาได้ กลับมาคืนได้โดยดี อันนี้เป็นเหตุผลที่ เรียกท่านทั้งสองมา และก็เชื่อว่าทั้งสอง ท่านก็เข้าใจว่าจะเป็นผู้ที่ได้สร้างประเทศ จำกลังปรึกษาพัฒนา แล้วก็จะได้ผลในส่วนตัว มากกว่า ได้ทำดี”¹²

และล่าสุด ในปี 2549 นี้ วิกฤติ ทางการเมืองเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อผู้คนใน สังคมไทยส่วนหนึ่งแสดงความไม่พอใจ ต่อพฤติกรรมทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีและการบริหารประเทศของ พระครรภ์รัฐบาลจนนำไปสู่การเดินขบวน ข้าปล่านายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งรวม ทั้งปฏิเสธความชอบธรรมของการเลือก ตั้งครั้งใหม่ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพราะไม่ ต้องการให้นายกรัฐมนตรีและพระครรภ์รัฐบาลหันกลับมาเมื่ออำนาจใหม่อีกครั้ง จนทำให้สังคมไทยเกิดความแตกแยก ออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งให้การสนับสนุนรัฐบาลให้บริหารประเทศต่อไป กับอีกฝ่ายหนึ่งที่ต้องการให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งและไม่

¹² ทดสอบรัฐสภา. อ้างแล้ว น. 91-92

ต้องการให้รัฐบาลหวนกลับมา มีอำนาจ
อีกต่อไปพร้อมทั้งร้องขอ “นายก
พระราชนาน”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงรับงบ
วิกฤติทางการเมืองที่เกิดขึ้นนี้อีกครั้ง
ก่อนที่เหตุการณ์จะบานปลายไปสู่
ความรุนแรง ด้วยการพระราชนานพระ
ราชดำรัสแก่ประธานศาลปกครองและ
คณะที่เข้าเฝ้า เมื่อวันที่ 25 เมษายน
2549 ซึ่งมีการเผยแพร่ผ่านทางสถานี
โทรทัศน์ทุกช่องเพื่อเตือนสติแก่คนไทย
ทุกฝ่าย ความว่า

“เดี๋ยวนี้ยุ่ง เพราะว่าถ้าไม่มีสถาการ์
แทนฯ ก็ไม่มีทางที่จะปกคล้องแบบ
ประชาธิปไตย ของเรามีศาลulatory นิด
มากมายแล้วมีสภากลายแบบ แล้วทุก
แบบจะต้องเข้ากัน ป้องคองกัน และคิด
ทางที่จะแก้ไขได้ ในเมื่อตอนนี้ค่อนข้างจะ
ประหลาดหน่อยที่ขอร้องอย่างนี้ ไม่อาย
นั้นเข้าก็ต้องบอกว่า ‘ตามตรา 7.. มาตรา 7
ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งขออภัยนั่นว่า มาตรา 7
นั้นไม่ได้หมายถึงให้มอบให้พระมหากษัตริย์
มีอำนาจที่จะทำอะไรตามชอบใจ ไม่ใช่...’

มาตรา 7 นั้นพุดถึงการปกคล้องแบบ
มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ไม่ได้บอก
ว่าให้พระมหากษัตริย์ตัดสิน ทำได้ทุกอย่าง
ถ้าทำเข้าก็จะบอกว่าพระมหากษัตริย์ทำ
เกินหน้าที่ ซึ่งข้าพเจ้าไม่เคยทำเกินหน้าที่
ถ้าทำเกินหน้าที่ก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย ก

อ้างถึงเมื่อครั้งก่อนนี้ เมื่อรัฐบาลมี... อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ตอน
นั้นไม่ได้ทำเกินอำนาจของพระมหากษัตริย์ ตอนนั้นสภามีอยู่
ประธานสภารองประธานสภาระ มืออยู่ รองประธานสภาระ ทำ
หน้าที่แล้วมีนายกที่สนใจพระบรมราชโองการได้ตามรัฐธรรมนูญ
ในครั้งนั้น ไม่ได้หมายความว่าที่ทำครั้งนั้นผิดรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่ ตอน
นั้นก็ไม่ใช่ นายกพระราชนาน

นายกพระราชนานหมายถึงดังนี้ อาจารย์ไม่มีภูมิเกณฑ์อะไรเลย
ตอนนั้นมีภูมิเกณฑ์ เมื่อครั้ง อาจารย์สัญญาได้รับตั้งเป็นนายก เป็น
นายกที่มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการ คือรองประธานสภาระ
นิติบัญญัติ...”

เราจะเห็นได้ว่าเหตุการณ์เลวร้ายทางการเมืองที่เกิดขึ้น
ในสังคมไทยในช่วงที่ผ่านมา ผ่อนคลายระงับลงไปได้ด้วยดีก็
ด้วยพระบารมีของ “ในหลวง” ที่ทรงวางตัวเป็นกลางใน
ทางการเมือง ด้วยการใช้พระราชนานาจในทางประเพณี
ปฏิบัติตามการเดือนสติให้กับทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้รู้จักแก้
ปัญหาด้วยปัญญา ส่งผลให้ 74 ปี ของประชาธิปไตยไทย
สามารถประคับประคองมาได้และมองเห็นถึงอนาคตอย่างมี
ความหวังว่า ระบบประชาธิปไตยของไทยจะมีความหมาย
สมตามเจตนาการมั่นที่วางแผนไว้ กล่าวคือ เป็นการปกคล้องที่
อำนาจเป็นของประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียง
คนบางกลุ่ม บางพวกเท่านั้น

กนก วงศ์ตระหง่าน ในชื่อสรุปว่า¹³

“หัวใจของพระมหากษัตริย์ คือ ภาระหน้าที่ของ
พระมหากษัตริย์ที่ทรงมีต่อประเทศชาติและประชาชน นั่นคือ
จะต้องทรงปกป้องคุ้มครองประเทศชาติและประชาชนให้มี
ความปลอดภัย และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข ทั้งนี้ การ
ปฏิบัติภาระหน้าที่สำคัญนี้ พระมหากษัตริย์ จะต้องทรงยึดใน
หลักธรรมโดยเฉพาะจากพระพุทธศาสนา กล่าวอีกนัยหนึ่น คือ
พระมหากษัตริย์ไม่สามารถที่จะปกคล้องประเทศชาติและ
ประชาชนตามพระราชบัญญัติโดยลำพัง หากแต่จะต้องตั้งอยู่

13 กนก วงศ์ตระหง่าน. แนวพระราชดำริด้านการเมืองการปกคล้องของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. สถาบันไทยศึกษา
และฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. น. 26

ໃນຫລັກຂຽນແໜ່ງກາງປົກຄອງທີ່ສຕາບັນພະນາກເຂົດວິຍິດດີຂອງ
ປະຊິບຕົມາ ດັ່ງພິຈານາໃນແນ່ນີ້ຈະເຫັນວ່າພະນາກເຂົດວິຍິດໃຊ້ຜູ້
ປົກຄອງທີ່ຈະມາແສວງຫາຄວາມຍິ່ງໃໝ່ໃຫ້ແກ່ຕ່ານເອງ ນາກແຕ່
ເປັນຜູ້ປົກຄອງທີ່ເຕີມໄປດ້ວຍກາງທຳນັກ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຂອບທີ່
ມີຕ່ອປະເທດໃລະປະຊາຊານ

ພວກເຮົາຊາວ່າໄທທຸກຄົນຕ່າງລ້ວນຕະຫຼາດເປັນອ່າຍ່າງດີວ່າ
ພະບາຫສມເຕົຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວກູມືພລອດຸລຍເດືອນນາກມີໃຊ້ຜູ້
ປົກຄອງທີ່ຈະມາແສວງຫາຄວາມຍິ່ງໃໝ່ໃຫ້ແກ່ພະອອົງດີເອງ ນາກ

ແຕ່ທຽງເປັນຜູ້ປົກຄອງທີ່ເຕີມເປັນໄປດ້ວຍ
ກາງທຳນັກທີ່ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຂອບທີ່ມີຕ່ອປະເທດໃລະປະຊາຊານ
ແຫ່ງຈິງ ສມດັ່ງປັນລັກຂອງພະອອົງດີ ທີ່
ພະຈາກທານພະປຸງມະຈາກໂອງກາງວ່າ

“ເຮົາຈະປົກຄອງແຜ່ນດິນໂດຍຮຽນ
ເພື່ອປະໂຍ້ນສູ່ແໜ່ງມາຫາຊາວສຍາມ”

ບຣະນານຸກຮົມ

ພາກສາໄຫຍ

ກົນກ ວິ່ງທະໜ່ານ. ແນວພະຮາຊດໍາຮັດ້ານການເນື່ອກາງປົກຄອງຂອງພະບາຫສມເຕົຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວ. ສຕາບັນ
ໄທຢີກ່ານ ແລະ ຜ່າຍວິຊຍ ຈຸ່ພາລັງກຣນົມມາກວິທາລັບ, ກຽງເທິບ : 2531.

ເຂົ້າມເກີຍຮົດ ພິວາວລ. ປະຊາອີປ່າໄຍແບບໄທຍ : ຄວາມຄົດທາງການເນື່ອຂອງທ່ານໄທຍ (2519 – 2529). ສຕາບັນ
ໄທຢີກ່ານ ສຶກ່ານ ມາກວິທາລັບໂຮມຄາສດວ. ກຽງເທິບ : 2533.

ໜາກວິທີ່ ເກະດຣຕີ ແລະ ອໍາຮັງຕັກດີ ເພເຊຣເລີຄອນນັດ ບຣະນາຮົມກາ. ຈາກ 14 ຕຸລາ ຕຶງ 6 ຕຸລາ, ມູນລົງ
ໂຄງການດໍາຮ່າສັກຄາສດວ. ກຽງເທິບ : 2541.

ໜ້າລື ຍັງຕຽງ “ພະບາຫສມເຕົຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວກູມືພລອດຸລຍເດືອນນາກກັບກາງປົກຄອງໄທຍ” ນ. 68 ໃນ
ພະບາຫສມເຕົຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວກູມືພລອດຸລຍເດືອນນາກກັບກາງປົກຄອງໄທຍ, ກຽມກາງປົກຄອງ
ກຣະທຽວມາດໄທຍ 2539.

ພິທາຍາ ວ່ອງຖຸລ, ປະຊາກິວັດນີ້ : ບທເຮັດວຽກ 25 ປີ 14 ຕຸລາ. ໂຄງກາງວິຖີ່ທ່ວຽນ, ກຽງເທິບ : 2541.

ລົມືດ ອີເວເຄີນ. ການເນື່ອກາງປົກຄອງຂອງໄທຍ. ພິມພົກ່ຽວ໌ທີ 4 ແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມ. ສນພ. ມາກວິທາລັບ
ໂຮມຄາສດວ. 2541.

ວຽກາ ເຈີຍມຕີ່ພິພໍ່ ປະຊາຮົມໄຕຍ ນ. 211 ໃນ ການເນື່ອນເບື້ອງຕັນ ພລຕັກດີ ຈົວໄກຮົມ ບຣະນາຮົມກາ.
ມາກວິທາລັບຄົວນໍາວິໄລແລ້ວ ປະສານມິຕຣ. 2531.

ສຸກະຕິ ບໍາຮຸງສຸຂ. ທ່ານກັບປະຊາອີປ່າໄຍໄທຍ ຈາກ 14 ຕຸລາ ສູ່ປັບຈຸບັນແລະອນາຄຕ. ຖຸ່ນຍົງຈີຍແລະພລິດດໍາຮ່າ
ມາກວິທາລັບເກຣິກ. ກຽງເທິບ : 2541.

ໂຄສະນຸ ຮັ້ງສະກາໄທຍໃຕ້ຮ່ມພະບາມີ 50 ປີ ທຽນຄອງຮາຊຍ. ສໍານັກງານເລົາຮົມກາສຳພາຜູ້ແທນຮາຊງວຣ.
2539.

ພາກສາອັກຖະ

Andrew Heywood. **Politics**. 2nd ed . New York: PALGRAVE. 2002.